

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาเกี่ยวกับการสร้างคุณค่าและมูลค่าด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ(กบ) จะเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ที่มุ่งเน้นศึกษาถึงการมองปรากฏการณ์ต่างๆ ให้เห็นภาพรวมและใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย มากกว่าการใช้สถิติตัวเลข (จุมพล หนิมพานิช, 2550) ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 วิธีการดำเนินงาน
- 3.2 กลุ่มเป้าหมาย
- 3.3 พื้นที่ดำเนินงาน
- 3.4 แผนการดำเนินงาน

3.1 วิธีการดำเนินงาน

วิธีการดำเนินงานของผู้วิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

3.1.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร สัตว์เศรษฐกิจกบ และการจัดการตนเองของชุมชน

3.1.2 ลงพื้นที่เก็บข้อมูล เนื่องจากเป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้วิจัยจึงออกแบบการเก็บข้อมูลโดยใช้ทั้งแบบสอบถาม (Questionnaire) แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) และการสังเกตการณ์ (Observation) เป็นการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมกับกลุ่มประชากรที่เข้าร่วมโครงการวิจัยในครั้งนี้

3.1.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเชิงลึกเฉพาะราย (In-depth Interviews)

3.1.4 จัดเวทีแสดงออกแลกเปลี่ยนทางความคิด เวทีสร้างความตระหนัก และการอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ (กบ)

3.1.5 จัดการอภิปรายกลุ่มเฉพาะประเด็น (Focus Group Discussion)

3.1.6 จัดเวทีคืนข้อมูล และสรุปทฤษฎี ในกระบวนการวิจัยและกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งมีแรงหนุนเสริมจากหน่วยงานราชการ หรือภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง โดยมีเทศบาลตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนต่อไป

3.1.7 เครื่องมืออื่นๆ ได้แก่ แผนที่ความคิด (Mind-Mapping) เทปบันทึกเสียง(Tape recorder) กล้องถ่ายรูป(Digital camera) กล้องวิดีโอ (Video camera) คอมพิวเตอร์วางตั้ง(Laptop) โทรศัพท์มือถือ(Smart phone) และโปรเจคเตอร์

3.2 กลุ่มเป้าหมาย

การศึกษาครั้งนี้ คณะผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มเป้าหมายโดยวิธีเจาะจงจากประชากรที่เลี้ยงกบในพื้นที่ตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 30 คน

3.3 พื้นที่ดำเนินงาน

พื้นที่ดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ คือ ชุมชนตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 แผนการดำเนินงาน

ขั้นตอนหรือกิจกรรมหลักของโครงการ	ทำอะไร	ใครเป็นคนทำ/ทำร่วมกับใครบ้าง ฯลฯ	งบประมาณ (รายการใช้จ่าย/จำนวนเงิน) แยกตามกิจกรรม	ช่วงเวลาที่ดำเนินการ
1. ประชุมนักวิจัย	1.ประชุมเตรียมงานสร้างความเข้าใจเพื่อแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบก่อนลงพื้นที่	1.นักวิจัย 2.ผู้ช่วยนักวิจัย	1.ค่าอาหาร+น้ำดื่ม 6 คนๆละ 200 =1,200 รวม 1,200 บาท	ม.ค.60
2. ชี้แจง สร้างความเข้าใจในโครงการ	1.จัดเวทีสร้างความเข้าใจ	1.นักวิจัย 2. อบต. 3.ชุมชน	1.ค่าอาหาร+น้ำดื่ม 30 คนๆละ 200 =6,000 2.ค่ารถ+น้ำมัน (อ.โพธาราย) =3,000 3.ค่าเอกสารวัสดุ = 6,500 4.ค่าเบี้ยเลี้ยง 6 คนๆ ละ 200 =1,200 รวม 16,700 บาท	ก.พ.60 มี.ค.60- เม.ย.60
3.วิเคราะห์ศักยภาพ/ปัญหาชุมชนและศึกษาสถานการณ์การเลี้ยงกบในชุมชน	1.จัดเวทีแสดงออกทางความคิด 2. วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค			
4. กระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าของกบในชุมชน	1. สรุปบทเรียนคุณค่าของกบ 2. ศึกษากระบวนการแปรรูปกบ 3. การสร้างเครือข่าย 4. รูปแบบการเลี้ยงกบ 5. การกำหนดนโยบาย	1.นักวิจัย 2. อบต. 3.ชุมชน	1.ค่าอาหาร+น้ำดื่ม 30 คนๆละ 200 =6,000 2.ค่ารถ+น้ำมัน (อ.โพธาราย) =3,000 3.ค่าเอกสารวัสดุ = 6,500 4.ค่าเบี้ยเลี้ยง 6 คนๆ ละ 200 =1,200 รวม 16,700 บาท	พ.ค.60
5.สรุปบทเรียน	1.ถอดบทเรียน/ จัดข้อมูล/	1.นักวิจัย 2.ผู้ช่วย	1.ค่าอาหาร+น้ำดื่ม 6 คนๆละ 200 =1,200 รวม 1,200 บาท	มิ.ย.60

	วิเคราะห์ข้อมูล	นักวิจัย		
6.ทดลองปฏิบัติ	1.จัดเวทีทดลองปฏิบัติ 2.นำไปใช้และขยายผล	1.นักวิจัย 2. อบต. 3.ชุมชน	1.ค่าอาหาร+น้ำดื่ม 30 คนๆ ละ 200 =6,000 2.ค่ารถ+น้ำมัน (อ.โพหนองทราย) =3,000 3.ค่าเอกสารวัสดุ = 200 4.ค่าเบี้ยเลี้ยง 6 คนๆ ละ 200 = รวม 9,200 บาท	ก.ค.60- ส.ค.60
7.จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์	1.สรุปและจัดทำรายงาน	1.นักวิจัย 2.ผู้ช่วยนักวิจัย	1.ค่าจัดทำรูปเล่มรายงาน = 5,000 รวม 5,000 บาท	ก.ย.60
รวมงบประมาณ			50,000 บาท	

รายละเอียดกิจกรรมในการดำเนินโครงการมีดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การเตรียมทีมวิจัย

- จัดประชุมทีมวิจัย วางแผน เตรียมการและแบ่งหน้าที่ รวมทั้งวางกรอบวิจัยร่วมกันในประเด็นการสร้างคุณค่าและมูลค่าด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ ตั้งแต่ต้นทางจนถึงปลายทาง โดยนำกระบวนการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า (value chain) มาช่วยในการวิเคราะห์

- จัดประชุมนักวิจัย ผู้ช่วยนักวิจัย นักศึกษา ให้ความรู้ในการลงพื้นที่เก็บข้อมูลเชิงลึก

กิจกรรมที่ 2 การเตรียมพื้นที่

- ลงพื้นที่ จัดเวทีประชุมชี้แจงทำความเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพหนองทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

กิจกรรมที่ 3 ดำเนินการลงพื้นที่

- ลงพื้นที่สัมภาษณ์ สอบถามแบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้เลี้ยงกบ
- วิเคราะห์ศักยภาพ/ปัญหาและสถานการณ์ปัจจุบันด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ ของชุมชนตำบลตำบลยางคำ อำเภอโพหนองทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

- จัดทำคู่มือการเลี้ยงกบที่เหมาะสมกับภูมิปัญญาชาวบ้าน

กิจกรรมที่ 4 กระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ โดยการจัดการตนเอง

- ลงพื้นที่สัมภาษณ์ สอบถามแบบเจาะลึกกับผู้รู้
- ศึกษาฐานต้นแบบกระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม/รูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน
- จัดเวทีเสวนากลุ่มย่อย สรุป และถอดบทเรียน

กิจกรรมที่ 5 สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

- ถอดบทเรียน สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับทีมงานวิจัยร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพหนองทราย จังหวัดร้อยเอ็ด

- จัดทำรายงานความก้าวหน้า

กิจกรรมที่ 6 ทดลองปฏิบัติ/จัดเวทีนำเสนอต่อสาธารณะ

- จัดเวทีทดลองปฏิบัติแปรรูปอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ
- นำไปใช้และขยายผล

กิจกรรมที่ 7 รายงานผลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

- สรุปและรายงานผลจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

สรุปขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

- 1) การเตรียมทีมวิจัย ได้จัดประชุมทีมวิจัย วางแผน เตรียมการและแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ
- 2) การเตรียมพื้นที่ ได้ดำเนินการลงพื้นที่ประชุมชี้แจงทำความเข้าใจโครงการที่ดำเนินการถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด
- 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้
 - 3.1) ศึกษาและวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด และทั่วไป ดังนี้
 - ศึกษารวบรวมจากเอกสาร ตำรา แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ลงพื้นที่สัมภาษณ์ สอบถามแบบเจาะลึกกับผู้รู้
 - จัดทำแผนที่พื้นที่แปลงเกษตรชุมชนองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ
 - 3.2) ศึกษากระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่มด้านอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ โดยการจัดการตนเอง ขององค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด
 - ศึกษารวบรวมจากเอกสาร ตำรา แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - ลงพื้นที่สัมภาษณ์ สอบถามแบบเจาะลึกกับผู้รู้
 - ศึกษาดูงานต้นแบบกระบวนการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม/รูปแบบที่เหมาะสมกับชุมชน
 - จัดเวทีเสวนากลุ่มย่อย สรุป และถอดบทเรียน
- 4) สรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
 - สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับทีมงานวิจัยร่วมกับชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบลยางคำ อำเภอโพธาราย จังหวัดร้อยเอ็ด
 - จัดทำรายงานความก้าวหน้า
- 5) ทดลองปฏิบัติ/จัดเวทีนำเสนอต่อสาธารณะ
 - จัดเวทีทดลองปฏิบัติแปรรูปอาหาร-สัตว์เศรษฐกิจ กบ
 - นำไปใช้และขยายผล
- 6) รายงานผลและจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์